

GRIŽENJE U JASLIČKOJ DOBI

Uz čupanje, štipanje i udaranje, jedno od nepoželjnih ponašanja djeteta u jasličkoj dobi (1. do 3. godina života) je griženje. Tijekom boravka djeteta u vrtiću, roditelji se često susreću s ugrizima, bilo da je njihovo dijete nekog ugrizlo ili je drugo dijete ugrizlo njihovo. U oba slučaja kod roditelja se javlja strah i zabrinutost za sigurnost i dobrobit djeteta.

Treba napomenuti da se griženje kod djece najčešće događa jako brzo i neočekivano te unatoč najboljoj volji i nadzoru odgojiteljica ugriz nije uvijek moguće predvidjeti i spriječiti. Reakcije i emocije roditelja u tom slučaju su razumljive i očekivane, ali važno je znati da je ova pojava **sastavni dio dječjeg razvoja** te predstavlja jedan od načina na koje dijete otkriva svijet i izražava svoje osjećaje. Djeca jasličke dobi često grizu, posebno kada se nalaze u skupini djece zbog čega su na žalost ugrizi neizbježan i sastavni dio boravka u vrtiću.

Zašto djeca grizu?

Izražavanje emocija i komuniciranje – djeca jasličke dobi najčešće nemaju dovoljno razvijen govor i socijalne vještine za rješavanje određenih situacija ili izražavanje emocija pa stoga često reagiraju impulzivno, odnosno ugrizom.

Istraživanje – dijete jasličke dobi nalazi se u oralnoj fazi razvoja te istražuju svijet stavljajući sve u usta, a ponekad u tom procesu istraživanja znaju ugristi.

Reakcija na frustraciju – djeca mogu gristi kada su frustrirana jer s obzirom na svoju dob, ne mogu riješiti frustraciju na drukčiji način. Ponekad djeca grizu i kada su umorna, ljuta, okružena intenzivnim ili njima neugodnim podražajima, ako ne dobiju što žele ili im druga djeca smetaju u igri...

Traženje pažnje – ponekad se dijete može služiti grizenjem kako bi privuklo pozornost na sebe.

Rast zubića – rast zubića može izazvati bol koju dijete trljanjem desni ili grizenjem pokušava ublažiti.

Borba za dominaciju – ponekad se grizenje javlja kad dijete želi pokazati svoju snagu i moć te uspostaviti kontrolu nad određenom situacijom ili samim sobom.

Preveliko uzbuđenje ili pretjerana stimulacija – kod intenzivnih podražaja u okolini ili prevelikog uzbuđenja djeca također znaju reagirati grizenjem.

Imitacija - ponekad djeca grizu jer su takvo ponašanje vidjeli kod druge djece pa žele i sami isprobati.

Ne vide ništa loše u tome – djeca mlađa od 3 godine slabo razumiju kako njihovo ponašanje utječe na druge. Nerazumijevanje da ugriz boli drugu osobu i nedovoljno razvijena svijest o uzročno-posljedičnim vezama mogu pridonijeti grizenju kod male djece.

Što poduzeti kad djeca grizu?

1. Dati djetetu do znanja da to ponašanje nije prihvatljivo.

Roditelji bi trebali odgovoriti na ponašanje odlučno uz jednostavnu i lako razumljivu uputu „Ne gristi“. Ovisno o djetetovoj dobi razgovarati s njim i objasniti mu zašto je takvo ponašanje neprihvatljivo. Nikad ne vikati na dijete, **uvijek kritizirajte ponašanje, a ne dijete**. Kod objašnjenja mogu se koristiti i slikovnice dostupne na ovu temu.

2. Budite dosljedni.

Na ugriz uvijek treba jednako reagirati i biti dosljedan. Naime, ovo ponašanje nije nešto što bi trebali ignorirati i samo čekati da prođe ta faza. Reakcija treba biti neposredna i jasna. Dijete izdvojite iz situacije i dajte mu jasnu poruku da to ponašanje nije prihvatljivo, a kod malo starije starije djece ukažite djetetu na emocije i bol koju osjeća ugrizeno dijete.

3. Pokušajte predvidjeti i prevenirati situaciju.

Iako se ugrizi najčešće događaju neočekivano i iznenada, pokušajte otkriti razloge i situacije u kojima dijete grize te u tim situacijama pojačajte nadzor. Ukoliko vidite da je situacija rizična preusmjerite djetetovu pažnju na nešto drugo.

4. Pohvalite poželjna ponašanja.

Važno je znati da pohvala uvijek ima dugotrajniji i pozitivniji učinak od kazne ili kritike. Pohvalite dijete kada se primjereno ponaša i ohrabrujte ga da se druži i komunicira na pozitivan način.

5. Nikada ne grizite dijete da bi mu pokazali da ugriz boli.

Djetetu se na ovaj način šalje kontradiktorna poruka i zbunjuje ga se. Odrasli nikada ne bi smjeli ugristi dijete, ni u igri niti nježno jer dijete ne razumije razliku između ugriza „u igri“ i „bolnog ugriza“.

6. Uspostavite predvidivu rutinu

Uspostavite predvidivu rutinu i dosljedno je se pridržavajte. Uvedite stabilne dnevne rutine za vrijeme obroka i spavanja. Maloj djeci rutina je jako važna i osjećaju se sigurnije kad znaju što će se dogoditi sljedeće i to im olakšava samoregulaciju.

7. Ponudite djetetu zamjenske aktivnosti

Djetetu ponudite primjerene aktivnosti i materijale koji mu omogućuju da zadovolji potrebe koje inače zadovoljava grizanjem, npr. plastelin, pjenaste kuglice, pijesak, gumene igračke i sl.

Kako reagirati na ugriz?

- ✓ Kad vidite da je dijete ugrizlo drugo dijete odmah priđite djeci, razdvojite ih i spustite se na njihovu razinu. Djetetu koje je ugrizlo ozbiljnim tonom dajte do znanja da to nije poželjno ponašanje, npr. „Ne gristi, ugriz boli“.
- ✓ Utješite dijete koje je ugrizeno te sanirajte ugriz. Recite mu da vam je žao što ga boli i da ćete mu pomoći.
- ✓ Razgovarajte s djetetom koje je ugrizlo, u skladu s njegovom dobi. Pomognite mu u verbalizaciji. Potičite razvoj govora i komunikacije. Pokušajte otkriti što je dovelo do incidenta te ponudite djetetu alternativno rješenje odnosno primjer kako može reagirati u sličnim situacijama u budućnosti.

Pripremila:
Andrea Trutanić, pedagoginja